

Årsrapport for HMS-arbeid ved UiO 2019

Enhet for HMS og beredskap

25.02.2020

Enhet for HMS og beredskap

Postadr.: Postboks 1071 Blindern, 0316 Oslo
Kontoradr.: Lucy Smiths hus, Problemveien
7, 0313 Oslo

Telefon: 22 85 70 59

Telefaks:

postmottak@admin.uio.no

<http://www.uio.no/om/organisasjon/los/e/hms/>

Org.nr.: 971 035 854

Innholdsfortegnelse

Rammebetingelser	4
Ressurser i HMS-arbeidet.....	4
Aktiviteter 2019.....	5
Styring av HMS-arbeidet	5
Arbeidsmiljø- og klimautvikling (ARK)	5
Avdeling for personalstøtte har ansvar for ARK og rapporterer årlig til AMU.....	5
Ledelsens gjennomgåelse.....	5
Meldinger HMS-avvik.....	5
Meldinger gjennom Si fra systemet for læringsmiljø.....	6
Opplæring.....	6
Kjemikaliestyling	7
Prosjekter - HMS-ROS.....	7
Beredskap.....	7
HMS-myndigheter	8
Arbeidstilsynet.....	8
Statens strålevern.....	8
Helsedirektoratet	8
Brann- og redningsetat.....	8
Det lokale el-tilsyn.....	8
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	8
Eksternt samarbeid	8
HMS-nettverk for universitetene	9
ARK styringsgruppe	9
Råd for samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren (Beredskapsrådet)	9
Kriseressurssamarbeid for kulturinstitusjoner i Oslo og Akershus (KKOA)	9
Sikresiden.no	9
Brannvernopplæring/sikkerhetsbrief.....	9
UHR-MOT - prosjekt mot mobbing og trakassering i UH-sektoren.....	Error! Bookmark not defined.

Rammebetingelser

Enhet for HMS og beredskap har 7 årsverk: HMS og beredskapsdirektør, HMS-koordinator, to HMS-rådgivere (inkludert strålevernskoordinator), brannrådgiver og to sikkerhetsrådgivere.

Tilsynsmyndighetene følger aktivt opp UiO og etterspør hvordan vi arbeider for å sikre at HMS-regelverket etterleveres.

Ressurser i HMS-arbeidet

Over de siste 5 til 10 årene har det blitt en profesjonalisering av HMS-arbeidet ved UiO og alle enheter har [lokale HMS-koordinatorer](#). Disse kan være fulltidsansatte eller ha oppgaven ved siden av andre oppgaver. Det synes også å være en økt bevissthet om betydningen av HMS-arbeidet hos ledelsen på enhetene.

Enhet for HMS og beredskap er UiOs ressursgruppe innen HMS og skal bistå universitetsledelsen og enhetene med kompetanse innen HMS-regelverket og implementering av et styringssystem for arbeidsmiljø. Enhet for HMS og beredskap besvarer også enkelthenvendelser fra enheter. Enhet for HMS og beredskap har systemeierskap til de systemene og verktøyene som stilles til disposisjon for enhetene innen HMS-arbeidet (CIM beredskap, risikostyring og avvik samt EcoOnline)

Avdeling for personalstøtte har ansvar for HMS-arbeidet innen psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljø og bistår enhetene innen dette arbeidet.

Eiendomsavdelingen har ansvar for HMS-arbeidet innen teknisk brannvern, el-sikkerhet knyttet til bygningene, SHA arbeid i henhold til Byggherreforskriften, ytre miljø og avfallshåndtering. De bistår også enhetene innen dette arbeidet.

Avdeling for fagstøtte har ansvar innen læringsmiljø. De har sekretariatet for [læringsmiljøutvalget](#) og har kontakt med læringsmiljøkontaktene på enhetene.

UiO har godkjent, intern bedriftshelsetjeneste (se egen årsrapport), og har i tillegg en rammeavtale med en ekstern bedriftshelsetjeneste for å sikre tilstrekkelig kapasitet og tilgang til spesialkompetanse. Denne avtalen forvaltes av HMSB.

Verneorganisasjonen består av arbeidsmiljøutvalg og verneombud. UiO har et [arbeidsmiljøutvalg](#) (AMU) på institusjonsnivå og 26 lokale arbeidsmiljøutvalg. Arbeidsmiljøutvalget skal delta i planleggingen av verne- og miljøarbeidet i virksomheten og følge nøye med på utviklingen av arbeidsmiljøet.

UiO har totalt over 200 [verneombud](#). Disse er valgt av og blant de ansatte ihht prosedyre for valg av verneombud og varaverneombud. Ved enheter med 2 eller flere verneombud er det et ledende verneombud. På fakultetene, ved museene, ved universitetsbiblioteket og i LOS er det lokalt hovedverneombud. Disse er valgt av og blant verneombudene. I tillegg er det et hovedverneombud for UiO utpekt av fagforeningene. Verneombudets rolle er å ivareta arbeidstakernes interesser i saker som angår arbeidsmiljøet.

Aktiviteter 2019

Styring av HMS-arbeidet

HMS-arbeidet ved UiO er lagt opp etter standarden ISO 45001 Styringssystem for arbeidsmiljø og det arbeides med å komme i samsvar med den. Det arbeides med ny struktur for HMS styringssystemet ved UiO, der ansvar tydeliggjøres via nye HMS-policyer, og god praksis vil bli beskrevet i prosedyrer.

HMS risikostyring prosjektet ble evaluert høsten 2018 og det ble besluttet å videreføre metodikken. I 2019 har metoden blitt modifisert for mindre enheter og testes nå ut mot et institutt.

UiO har gjennomført 2 HMS-revisjoner i 2019, med fokus på strålevern. Dette har vært nyttige prosesser for organisasjonen, og bidradd til tilfredsstillende etterlevelse av regelverket.

Registrering av HMS-kompetanse er nå reetablert i SAP og linjelederne kan nå få oversikt over status ansattes pålagte HMS-kompetanse. Det er laget oversikter over status på kompetansen for deltakerne i AMU/LAMU. Ansatte som mangler kompetanse må enten sørge for å få etter registrert dette eller snarest gjennomføre denne.

Enhet for HMS og beredskap koordinerer [nettverk for lokale HMS-koordinatorer](#). Nettverket brukes til å sette fokus innen HMS-feltet, opplæring og erfaringsutveksling. Alle møtene er åpne for hovedverneombudet. Deltagelsen er på 10-25 personer. Nettverket har hatt 5 møter i 2019.

Det har vært gjennomført jevnlige møter mellom universitetsdirektøren og hovedverneombudet. Kontakten mellom universitetsdirektøren og hovedverneombudet bidrar til UiOs fokus og prioriteringer på HMS-feltet.

Arbeidsmiljø- og klimautvikling (ARK)

Avdeling for personalstøtte har ansvar for ARK og rapporterer årlig til AMU.

Ledelsens gjennomgåelse

Øverste ledelse skal gjennomgå styring av HMS-arbeidet årlig for å sikre at det er velegnet, tilstrekkelig og virker etter hensikten. Både HMS standard, muligheter for forbedring og behov for endringer skal vurderes. Ledelsens gjennomgåelse ble ikke gjennomført i 2019.

Meldinger HMS-avvik

ISO 45001 og Internkontrollforskriften setter krav til registrering og oppfølging av uønskede hendelser eller avvik.

HMS-avvik ved UiO er:

- avvik ved at krav fastsatt i HMS-regelverket eller interne krav, ikke er blitt fulgt.
- arbeidsrelaterte episoder der hendelsen kunne ha ført til personskader, skader på miljø eller materiell
- arbeidsrelaterte episoder der skade har ført til personskader, skader på miljø eller materiell

I 2019 er det registrert 493 HMS-avvik i avvikssystemet noe som er på samme nivå som i 2018

UiO innførte elektronisk rapportering av HMS-avvik i 2016. Enhet for HMS og beredskap antar at det fremdeles er en underrapportering av uønskede hendelser, spesielt hendelser som ikke har medført personskade. Det er et potensiale for forbedring vedrørende saksbehandling i CIM. Over 200 av sakene som ble registrert i 2019 er enda ikke avsluttet. Blant de hyppigste årsakene til avvik er manglende kunnskap om, kvalitet og etterlevelse av prosedyrer, sår og stikkskader, feil og mangler på utstyr/utrustning og eksponering for kjemiske faktorer.

Det er en del personskader som ikke rapporteres i systemet, så vi har fremdeles ikke en fullverdig skadestatistikk for UiO.

Meldinger gjennom Si fra systemet for læringsmiljø

Avdeling for fagstøtte har ansvar for studentenes rapporteringssystem Si fra systemet for læringsmiljø. Avdeling for fagstøtte innhenter rapporter fra fakultetene og rapporterer til LMU og styret.

Opplæring

UiO har en egen prosedyre for HMS-opplæring hvor det framkommer hvem som skal ha hvilke opplæring. Det ble tilbudt et bredt spekter av kurs. Det er innført en grense på minst ti påmeldte for å arrangere et kurs og fem for å arrangere en workshop. I 2019 har alle lovpålagte kurs blitt arrangert en gang i vårsemesteret og en gang i høstsemesteret. Det har vært færre avlysninger grunnet lav deltakelse i 2019 enn i 2018

Grunnopplæring (HMS-grunnkurs) for verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalg administreres av Enhet for HMS og består av 7 obligatoriske moduler og 4 andre moduler. Foredragsholderne har vært fra AOF (arbeidernes opplysningsfond), Enhet for BHT, Eiendomsavdelingen, Avdeling for personalstøtte og Enhet for HMS og beredskap.

Grunnopplæringen ble gjennomført 2 ganger i 2019

HMS-opplæring for ledere er lovpålagt, men ikke definert innholdsmessig. UiO har besluttet at ledere som et minimum skal gjennomføre modulen i grunnopplæringen som omhandler styringssystemet for HMS-arbeidet ved UiO (modul 5). Denne modulen holdes også lokalt i enhetene på forespørsel.

Hvilke oppgaver som regnes som farlig arbeid kommer fram i prosedyren om HMS-opplæring. I tillegg til dem som faktisk skal gjennomføre arbeidet, kan det også være aktuelt for ledere og verneombud å ta disse kursene. Ofte vil verneombudene være pålagt å ta kurset pga stillingen sin. Enhet for HMS og beredskap koordinerer kursene og kursholdere er fra Praxair, BIS, VWR, Enhet for BHT og Enhet for HMS og beredskap. Brukerkurs for arbeid med åpne radioaktive kilder koordineres av Kjemisk institutt. Alle kursene i farlig arbeid gjennomføres både på norsk og engelsk. Gass- og kjemikaliehåndteringskursene er nettbaserte.

Brannvernopplæring Enhet for HMS og beredskap har holdt en rekke kurs for etasjekontakter

PLIVO (Pågående livstruende vold) kurs

Kursene har som mål å gi deltagerne handlingskompetanse til å håndtere PLIVO, både som enkeltindivid og som leder av den gruppen de har ansvar for (studenter).

PLIVO-problematikken har fått stor plass i Sikresiden.no som en følge av de samarbeidende institusjoners forståelse og interesse av problematikken. Det ble ikke satt opp PLIVO-kurs ved UiO for 2019, men enheter kan bestille kurset.

Enhet for BHT har gjennomført kurs og workshops innen smittevern, ergonomi, konflikt, stress og stressmestring, vold og trusler og bestilling av bedriftshelsetjenester fra enhetene.

Lokal opplæring vil være knyttet til apparatspesifikk opplæring og spesielle rutiner som er nødvendig for eksempel i forhold til feltarbeid. Førstehjelpskurs har vært arrangert lokalt ved flere enheter. HMSB har etablert rammeavtaler med to leverandører av førstehjelpskurs.

Det har vært gjennomført en heldags verneombudssamling i regi HVO.

I tillegg til kurs arrangerer Enhet for HMS og beredskap workshops hvor det innledes om et tema før en diskusjon eller erfaringsutveksling. Hensikten med HMS-workshopserien er å understøtte implementeringen av det systematiske HMS-arbeidet ved UiO. HMS-workshops er åpne for alle som trenger dem i arbeidet sitt og verneombud er også velkommen. Deltagelsen ligger mellom 5 og 25 personer på hver workshop. Ved under 5 deltakere ble arrangementene avlyst.

Kjemikaliestyling

Det er satt fokus på kjemikaliestyling ved UiO. UiO har en stor bruk av kjemikalier, noe som krever styring av stoffkartotek og innkjøpsrutiner. Stoffkartoteket ble i 2019 skilt ut fra samarbeidet med Helse Sør-Øst, og det er nå etablert et eget stoffregister for UiO. Dette arbeidet innebærer også at det er etablert rammeavtale for utvikling av sikkerhetsdatablader der dette ikke finnes på norsk eller der UiO står som importør av stoffer. Videre arbeides det med å forbedre innkjøpsrutiner av kjemikalier. Her kan UiO spare store summer ved å redusere antall synonyme kjemikalier som er i bruk. Vi kan også etterleve forskriften som krever at vi systematisk skal velge de minst helse og miljøskadelige stoffene. Gjennom dette arbeidet bereder vi grunnen for enda mer effektiv utnyttelse av rammeavtaler for innkjøp.

Prosjekter - HMS-ROS

Det har vært gjennomført et prosjekt for utvikling og implementering av metodikk for risiko og sårbarhetsanalyser (ROS) innen HMS. For prosjektet har støy, vibrasjoner, kjemikalier og biologiske faktorer vært plukket ut som tema. Alle disse faktorene har til felles at de kan medføre forplantningsskade ved for stor eksponering. HMS-ROS metodikken testes i 2020 ut for mindre enheter enn fakultet

Beredskap

Enhet for HMS og beredskap følger opp at planverk, ROS-analyser og gjennomføring av øvelser er i tråd med forventningene til Kunnskapsdepartementet. Vi øver ikke alle lokale enheter hvert år, men den sentrale beredskapsledelsen øves årlig.

Det gjennomføres i tillegg jevnlig møter i den sentrale beredskapsledelsen med relevante tema.

HMS-myndigheter

UiO forholder seg til flere myndigheter innen HMS. Ved saksbehandling for spesifikke tema, som kun gjelder en liten gruppe eller tilsyn som er avgrenset til kun en enhet, så håndterer enhetene som hovedregel disse søknadene eller tilsynene selv. Ved tilsyn eller søknader, som berører flere enheter på forskjellige nivåer, bistår Enhet for HMS og beredskap.

Arbeidstilsynet

Det har ikke vært gjennomført tilsyn fra Arbeidstilsynet i 2019.

Det har vært mindre endringer i HMS-regelverket i 2019, men endringene har hatt mindre betydning for HMS-styringen.

Statens strålevern

UiO har flere godkjenninger fra Statens strålevern og Enhet for HMS og beredskap koordinerer arbeidet med godkjenningssøknadene. Dagens godkjenninger gjelder til 31.12.2020 eller lengre.

UiO er gjennom godkjenningene pålagt innen 30. mars hvert år å levere en detaljert rapport til Statens strålevern om bruken av strålekilder ved UiO.

Det har ikke vært gjennomført tilsyn ved UiO fra Statens strålevern eller IAEA i 2018.

Helsedirektoratet

Helsedirektoratet fører tilsyn med arbeidet med genmodifiserte organismer og godkjenner lokaler hvor det arbeides med genmodifiserte organismer. Tilsyn og godkjenninger fra Helsedirektoratet håndteres primært av de enkelte enhetene. Enhet for HMS og beredskap er ikke kjent med at det har blitt gjennomført noen tilsyn ved UiO i 2019.

Brann- og redningsetat

Enhet for HMS og beredskap har koordinert ett tilsyn fra Oslo brann og redningsetat. Tilsynet fant sted ved Naturhistorisk museum. Det ble avdekket 5 avvik og det ble gitt 2 anmerkninger. Oppfølgingen av tilsynet fortsatte i 2019.

Enhetene ved UiO kan håndtere mindre branntilsyn på egenhånd.

Det lokale el-tilsyn

Eiendomsavdelingen følger opp eventuelle el-tilsyn.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Enhet for HMS og beredskap er ikke kjent med tilsyn fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i 2019.

Eksternt samarbeid

Enhet for HMS og beredskap deltar i samarbeid med eksterne aktører på vegne av UiO når det gjelder HMS og beredskap.

HMS-nettverk for universitetene

HMS-ledermøtet er et møte hvor HMS-koordinatorene i sektorene møtes for å jobbe med felles utfordringer. Møtet arrangeres årlig.

Det har vært gjennomført nettverksmøter i sektoren om kjemikaliehåndtering og strålevern.

ARK styringsgruppe

ARK har en styringsgruppe med representanter fra UiO, UiB, NTNU og USN. Styringsgruppen har i oppgave å se til at ARK forvaltes og driftes etter intensjonene, og diskutere prinsipielle spørsmål knyttet til videre utvikling. I tillegg skal styringsgruppen delta aktivt i planlegging og gjennomføring av årlige erfaringsutvekslinger i sektoren. ARK styringsgruppe ledes av Anita Sandberg, UiO

Råd for samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren (Beredskapsrådet)

Kunnskapsdepartementet har oppnevnt råd for samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren, som har som overordnet mål å styrke arbeidet med disse temaene i kunnskapssektoren. UiO ved Anita Sandberg gikk av som leder beredskapsrådet i 2019.

Kriseressurssamarbeid for kulturinstitusjoner i Oslo og Akershus (KKOA)

Universitetet i Oslo deltar i et samarbeid mellom kulturinstitusjoner i Oslo. Samarbeidet er igangsatt av Oslo brann og redningsetat.

Samarbeidet er etablert for å forebygge og håndtere krisehendelser i regionens kulturinstitusjoner, gjennom å

- etablere felles rutiner og systemer for en samlet og enhetlig kriseberedskap
- øke kompetansen på fagfeltet for alle deltakende institusjoner
- utvikle og etablere felles/samordnede aktiviteter for aktuelle aktører på området
- tilrettelegge for felles opplæring

Kulturinstitusjoner i Oslo og Akershus som deltar i KKOA vil gjensidig kunne anmode hverandre om ressurser ved akutte krisesituasjoner, som brann, flom, lekkasje ol. Det forventes at deltakerne i samarbeidet har relevante planer for håndtering av slike situasjoner.

Sikresiden.no

Universitetet i Oslo er eier av Sikresiden sammen med Oslo MET og Universitetet i Bergen. Universitetet i Oslo sitter i styringsgruppen for sikresiden, deltar i flere av fagredaksjonene og bidrar i det administrative arbeidet.

Brannvernopplæring/sikkerhetsbrief

Enhet for HMS og beredskap har holdt en rekke kurs og sikkerhetsbrief'er for etasjekontakter, studentpuber, faddersjefer, arrangementer og lokale enheter

Anita Sandberg

Direktør

Enhet for HMS og beredskap

Steinar Heid

HMS-koordinator for UiO